

2006 03 22

Försäkringskassans huvudkontor
Att: Camilla Knobblock
103 51 Stockholm

Yttrande över

Försäkringskassans ändring i kapitel 8 i Vägledning (2004:9) om aktiviteter inom aktivitetsersättningen

Riksförbundet FUB, För Utvecklingsstörda Barn, Ungdomar och Vuxna, stödjer i allt väsentligt de synpunkter som HSO, Handikappförbundens samarbetsorgan, lämnat.

Vi önskar dock lämna ytterligare några kompletterande synpunkter.

1. 8.3 Vad avses med aktiviteter

Med aktivitet avses, enligt Vägledningen, sådana verksamheter som kan antas ha en gynnsam inverkan på den försäkrades sjukdomstillstånd eller fysiska eller psykiska prestationsförmåga. Vidare står att aktiviteterna ska syfta till att utveckla individens förmågor, kunskaper och färdigheter så att han/hon kan ta nästa steg i sin utveckling. I de 6 exempel som presenteras anges inte några diagnoser eller direkta skäl till de försäkrades arbetsförmåga. De kan därför i handläggningen lätt bli styrande till att gälla generellt särskilt när den försäkrade önskar upprepa/förlänga (se exemplet ”Hundkurs”) en aktivitet, men Försäkringskassan anser att det är ett ”rutinmässigt deltagande”, och inte längre utvecklande. Om Anahita i ex 2 har en utvecklingsstörning kan önskemålet om att få gå kursen en gång till vara fullt rimligt och något som verkligen skulle kunna leda till fördjupade erfarenheter och öka förmågan att gå vidare. Delmålet hade hittills varit att ”komma ut från hemmet, lära sig passa tider och få social träning”. Anahitas önskemål om en upprepning skulle, om hon har en utvecklingsstörning, kunna botten i att hon uppnått delmålen och att hon nu är redo att koncentrera sig på kursens egentliga syfte – kunskap om hundar.

FUB efterfrågar ett tillägg, förslagsvis efter det tredje gråmarkerade stycket, som tydligare betonar att det i det enskilda fallet kan vara nödvändigt att under en längre tid få ägna sig åt en viss aktivitet – dvs. inte bara pga. fysiska skäl och inte enbart pga. ”det inte är lämpligt med några förändringar”.

2. 8.3.2 Vissa verksamheter och åtgärder ses inte som aktiviteter

Här refereras till ett kammarrättsavgörande i Sundsvall som prövat om förlängd skolgång kan ses som en sådan aktivitet som avses i 7 kap. 5 § AFL. Detta innebär, enligt Vägledningen, att ”i de fall studierna är en förutsättning för beviljandet av aktivitetsersättningen kan dessa studier inte anses vara en aktivitet”.

Det är visserligen bra att nämna avgörandet som slår fast att grundläggande studier inte ses som en ”aktivitet”. Men vi anser att rättsfallet behöver kompletteras med en kommentar och en hänvisning till kap 6 Rätt till aktivitetsersättning vid förlängd skolgång. (OBS! I inledningen på s 1 hänvisas till kap 7?) Annars finns en risk att handläggaren inte beaktar att det, också under pågående grundläggande studier, kan uppstå behov av aktiviteter (utöver studierna) som eventuellt kan godkännas som aktiviteter inom aktivitetsersättningen. Enligt

vår kännedom finns inget som hindrar att Försäkringskassan erbjuder, också elever inom den förlängda skolgången, såväl en aktivitetsplan som stimulerande aktiviteter, som i god tid skulle kunna ”förbättra förutsättningarna för en förbättrad arbetsförmåga” efter avslutade studier.

3. Vägledning om försäkringsskydd saknas

Flera av våra medlemmar har efterfrågat information om vilket försäkringsskydd som gäller i samband med olika aktiviteter som ingår i aktivitetsplanen. Daglig verksamhet (som alltid godkänns som en aktivitet i aktivitetsplanen) är t ex en aktivitet som i regel omfattas av kommunernas kollektiva försäkringsskydd för t ex LSS-verksamheter. Andra aktiviteter t ex de som är av hobbykaraktär faller i regel utanför det generella skyddet. Med anledning av Försäkringskassans aktiva insatser när det gäller initiativtagande, samordning av insatser och upprättande av en aktivitetsplan, anser vi det nödvändigt att Vägledningen också omfattar information om vad som gäller i försäkringshänseende. Det kan vara ändamålsenligt att ett avsnitt om försäkringar infogas i just kap 8.

4. 8.5 Arbetslivsinriktad rehabilitering

Många personer med utvecklingsstörning har, om rätt stöd och arbetsträning erbjuds, goda möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Under den period som aktivitetsersättning utgår (19-29 år) måste också personer som beviljats aktivitetsersättning innan de hunnit få fotfäste i arbetslivet, erbjudas Försäkringskassans hela utbud av insatser som syftar till att stärka den enskildes möjligheter att öka sin arbetsförmåga. I avsnittet står: ”I de fall den försäkrade kan få eller återfå arbetsförmåga med eller utan arbetslivsinriktad rehabilitering får deltagande i aktiviteter inte hindra eller ersätta sådan rehabilitering eller att utnyttja en arbetsförmåga.” Många av FUB:s medlemmar har tyvärr erfarit att de inte fått samma chanser till vissa insatser från Försäkringskassan som andra personer som har beviljad aktivitetsersättning. Så är särskilt fallet när det gäller arbetslivsinriktade insatser. FUB anser att Försäkringskassan måste beakta de särskilda konsekvenser som utvecklingsstörning kan medföra t ex när det gäller en senare mognad och därmed ofta en fördröjd väg ut i arbetslivet. Arbetslivsinriktade insatser (rehabilitering) måste på samma grunder som gäller för andra (som uppbär aktivitetsersättning) aktivt erbjudas också personer med funktionshinder.

FUB vill också erinra om att Försäkringskassan på s 11 skriver:

Försäkringskassan ska alltid undersöka möjligheter till deltagande i arbetslivsinriktad rehabilitering innan bedömning görs av förutsättningar för deltagande i aktiviteter. Den försäkrade är skyldig att delta i arbetslivsinriktad rehabilitering om han/hon bedöms ha sådana förutsättningar.

Avsnittet 8.5 bör därför enligt FUB:s mening kompletteras med skrivningar och exempel som tydliggör att fler diagnosgrupper än de som nu exemplifieras, cancersjukdom och muskelnedsättning, kan komma ifråga för aktiva insatser som direkt syftar till arbete, om förutsättningar finns i det individuella fallet.

Ärendet enligt uppdrag handlagt av:

Ingela Stade
Ombudsman